

Monumentnummer*: 522423

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **16 oktober 2001**
Kadaster deel/nr **82691/184**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
's-Hertogenbosch		's-Hertogenbosch		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Sint Janssingel	90			5211 DA	's-Hertogenbosch		
Sint Janssingel	92			5211 DA	's-Hertogenbosch		
Sint Janssingel	94			5211 DA	's-Hertogenbosch		
Sint Janssingel	96			5211 DA	's-Hertogenbosch		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
's-Hertogenbosch		G					8292

Omschrijving**

Inleiding.

Het franciscanessenKLOOSTER "Mariënborg" van de "Zusters van de Sociëteit van Jezus, Maria en Jozef" met KAPEL, is gelegen aan de oostelijke zijde van de Sint Janssingel. Aan de zuidzijde sluit het gebouw aan op de kweekschool (Complexonderdeel 2).

Het klooster is gesitueerd op het terrein van een ouder kloostercomplex, waarvan de -in 1929 ingrijpend verbouwde- kapel (oorspronkelijke bouwdatum 1488) nog resteert. Het huidige Mariënborgklooster werd gebouwd in 1897-1899, naar ontwerp van architect J. van Groenendaal. In 1928 werd het klooster uitgebreid met een vleugel aan de achterzijde en een Noviciaat en Postulaat, aansluitend op de noordoostelijke hoek van het hoofdgebouw. Deze vleugel sloot aanvankelijk aan op een bij het Mariënborgklooster behorend (nu gesloopt) gebouw aan de Uilenburg, architect S.J. Slootmakers. Deze uitbreidingen werden uitgevoerd naar ontwerp van architect Ch. Estourgie. Het klooster werd opgetrokken in een Neo-Gotische stijl. Het gebouw is inwendig gedeeltelijk gemoderniseerd. In de achtervleugel is de dispositie met name op de bovenverdiepingen bij een verbouwing uit 1979 gewijzigd. Het voormalig noviciaat en postulaat is inwendig sterk gemoderniseerd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Datum van downloaden 19 april 2024

Omschrijving.

Het kloostergebouw bestaat uit het hoofdgebouw met een globaal rechthoekige plattegrond, met aan de achterzijde hiervan de dwars hierop geplaatste kapel met T-vormige plattegrond. Aansluitend op de noordoostelijke hoek van het hoofdgebouw een langgerekte vleugel voor het Noviciaat en Postulaat met een L-vormige plattegrond, die een verbinding vormt tussen het hoofdgebouw en de Walpoortkapel. Ten zuiden van de kapel een in plattegrond geknikte rechtervleugel van het klooster. Hoofdgebouw en achterervleugel tellen drie bouwlagen plus souterrain onder zadeldak, gedekt met respectievelijk leien en verbeterde Hollandse pannen. Het Noviciaat en Postulaat telt twee bouwlagen onder een samengesteld schilddak, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Boven de kapel een hoge dakruiter, bekleed met zink en leien. Gevels in baksteen met speklagen. De rijk gedetailleerde voorgevel van het hoofdgebouw heeft drie brede risalieten (van drie vensterassen), waarvan de meest linkse met een Dordtse gevel, bekroond met een natuurstenen bol, de overige met van boognissen voorziene tuitgevels, bekroond met een dubbele kruisbloem. In de tussenliggende gevelpartijen smallere, minder vooruitspringende risalieten, aan de bovenzijde afgesloten door dakkapellen met topgevel. In de voorgevel kruisvensters met zesruits bovenlichten en onder tweeruits ramen. Hierboven ontlastingsbogen met polychroom metselwerk in strengperssteen in de boogtrommels. In de risalerende middenpartij de hoofdingang met opgeklampte houten paneeldeur met smeedijzeren sierbeslag in een spitsboogportiek. In het midden van de sober uitgevoerde achtergevel van het hoofdgebouw de driezijdig gesloten kapel met aan weerszijden van het koor tweelaags, plat afgedekte uitbouwen met rechthoekige plattegrond voor de sacristie en de bloemsacristie. In de koorsluiting spitsboogvensters met drielichten. In de sacristiegedeelten drielichtvensters onder een segmentboog. In de borstwering van het venster op de verdieping siermetselwerk. Tegen de meest rechtse sacristieaanbouw een octogonale traptoren met spits. In de achtergevel rechts van de kapel smalle spleetvensters. In het dakschild dakkapellen met stolphvensters.

De achterervleugel van het klooster bestaat uit een vijf vensterassen tellend, dwars op het hoofdgebouw geplaatst tussenlid en een schuin hierop geplaatst, hoger opgetrokken bouwdeel. In de dakschilden brede dakkapellen. Links in het langgerekte, schuin geplaatste deel een risaliet met tuitgevel. Hierin de hoofdtoegang van de achterervleugel in een rondboogportaal, bereikbaar via een bakstenen trap. Ter hoogte van het souterrain vensters met twee zesruits ramen. Op de bel-etage rondboogvensters met driedelige ramen en bovenlicht met kleine roedenverdeling. Daarboven kruisvensters met kleine roedenverdeling. In de topgevel boven drie zesruits vensters en geheel boven een spleetvenster. Dezelfde vensterindeling in de noordelijke gevel en de kopgevel aan de Uilenburg. De kopgevel heeft geheel rechts een travee met vier smalle verticale muurnissen, waarin smalle éénruits vensters. In de noordelijke gevel van de achterervleugel links, ter hoogte van het trappenhuis drie smalle, trapsgewijs klimmende verticale muurnissen met smalle éénruits vensters. Tweelaags aanbouw onder plat dak. Het noviciaat/postulaat heeft in het oostelijke dakschild een langgerekte dakkapel over bijna de gehele gevelbreedte. De zuidelijke gevel van het L-vormige bouwdeel heeft twee vooruitspringende partijen: in het midden een drie traveeën tellend bouwdeel waarin een hoger opgetrokken middenpartij met topgevel. Geheel rechts de vooruitspringende topgevel van de oostelijke vleugel. Deze wordt afgesloten door een natuurstenen lijst, bekroond met een kruis. Het noviciaat/postulaat is voorzien van kruisvensters, op de benedenverdieping met zesruits bovenlichten, op de eerste verdieping met vierruits bovenlichten. In de oostelijke vleugel rechts een vijf vensterassen tellend terugliggende gevelpartij. Ter plaatse van de trappenhuis muurnissen met twee smalle verticale laddervensters. Op de zuidoostelijke hoek van het Noviciaat/Postulaat een beeldnis met Mariabeeld.

Inwendig heeft het hoofdgebouw een centrale hal met netgewelven op granieten kolommen met bladkapitelen. Gang langs de achtergevel. Hierachter de kapel met basilikale opbouw. Zeven traveeën met gestucte bakstenen kruisribgewelven. Driedelige

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

opstand: scheiboogarcade, galerij en lichtbeuk. Altaar en glas-en-loodramen dateren van na de Tweede Wereldoorlog. Ook zijn de oorspronkelijke kleurstellingen in de na-oorlogse periode gewijzigd. In de achtervleugel een centrale gang langs de noordelijke gevel. Hierin op de begane grond kruisgewelven in schoon metselwerk. Verder in het hoofdgebouw en achtervleugel onder meer trappen met smeedijzeren leuning en tegellambriseringen, diverse bewerkte paneeldeuren.

Waardering.

Het Mariënburghklooster is van algemeen belang. Het klooster bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een geestelijke en sociaal-economische ontwikkeling. Het klooster vormt een illustratie van de ontwikkelingen in het onderwijs rondom 1900 en de belangrijke rol die de katholieke congregaties hierin in 's-Hertogenbosch hebben gespeeld. Het klooster heeft architectuurhistorische waarde als bijzonder voorbeeld van de Neo-Gotische stijl, karakteristiek voor katholieke kloosters en internaten rond 1900. Het gebouw neemt voorts een belangrijke plaats in in het oeuvre van de architecten J. van Groenendaal en Ch. Estourgie. Daarnaast heeft het klooster architectuurhistorische waarde vanwege de verzorgde neo-Gotische detaillering. Het Mariënburghklooster is van belang als bijzondere uitdrukking van een stede bouwkundige ontwikkeling: het illustreert de ruimtelijke ontwikkeling en schaalvergroting aan de rand van de oorspronkelijke Middeleeuwse stad vanaf het einde van de negentiende eeuw. Het Mariënburghklooster is van belang vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad na de opheffing van de vestingstatus en vanwege het belang van het klooster voor het aanzien van de historische binnenstad. Tot slot is het klooster goeddeels gaaf bewaard gebleven en hierdoor een zeldzaam voorbeeld van de katholieke component in de hoofdplaats van het bisdom 's-Hertogenbosch.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Klooster

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument